

Висновки. Одним з пріоритетів у діяльності науковців у 2015 році, за словами президента НАПН В. Г. Кременя на Загальних зборах НАПН України 3 квітня 2015 р., є подальше істотне посилення методологічного, теоретичного і методичного забезпечення усіх без винятку ланок освітньої сфери в контексті європейської інтеграції. Отже, формат віртуальної лабораторії як організаційної форми інтегративної діяльності закладів ППО в освітньо-інформаційному просторі сприятиме розробленню концептуальних засад взаємодії суб'єктів освіти, науки і виробничої сфери на засадах кластерного підходу, спрямованої на підвищення конкурентоспроможності соціально-економічних систем завдяки реалізації високо-технологічних освітніх послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кремень В. Г. Усвідомлюючи відповідальність за розвиток людини, консолідацію нації та європейську інтеграцію України : доповідь президента НАПН України В. Г. Кременя на Загальних зборах НАПН України 3 квітня 2015 р. [Електронний ресурс] / В. Г. Кремень. – Режим доступу : <http://naps.gov.ua/ua/press/releases/602/>.
2. Лебеденко Д. Поняття освітньо-інформаційного простору: в дискурсі суспільно-гуманітарних наук / Д. Лебеденко // Єдність навчання і наукових досліджень – головний принцип університету :

збірник наукових праць звітно-наукової конференції викладачів університету за 2011 рік (Київ, 9-10 лютого 2012 р.) / укл. Г. І. Волинка, О. В. Уваркіна, О. П. Симоненко, О. П. Ємельянова. – К. : Національний пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, 2012. – Ч. 2. – С. 15-17.

3. Любченко Н. В. Управління науково-методичною діяльністю закладів післядипломної педагогічної освіти: координаційний аспект : науково-методичний посібник / Н. В. Любченко ; за ред. Є. Р. Чернишової // Ун-т менедж. освіти НАПН України. – К. : ЦП «КОМПРИНТ», 2013. – 256 с.

4. Чернишова Є. Р. Освітні кластери як шлях підвищення конкурентоздатності навчальних закладів системи післядипломної педагогічної освіти / Є. Р. Чернишова ; НАПН України ; Ун-т менедж. освіти. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 472 с.

5. Чернишова Є. Р. Термінологічний словник з основ підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів післядипломної педагогічної освіти / Є. Р. Чернишова, Гузій Н. В. [та ін.] ; за наук. ред. Є. Р. Чернишової. – К. : ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», 2014. – С. 56.

6. Інтеграція [Електронний ресурс] // Словopedia. – Режим доступу : <http://slovopedia.org.ua/42/53383/283032.html>.

Дата надходження до редакції: 02.06.2015 р.

УДК 378.6:355:351.86

Олексій МІРШУК,
старший викладач кафедри
військового навчання та виховання
Національної академії Національної гвардії України

СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ВІЙСЬКОВО-СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У роботі розглядаються питання професійної підготовки магістрів військово-соціального управління до педагогічної діяльності. Акцентується увага на формуванні педагогічної компетентності як складової підготовки магістра в межах компетентнісної моделі. Запропоновані спеціальні навчальні дисципліни для викладання в магістратурі вищих навчальних закладів військового профілю. На основі аналізу значної кількості наукових робіт доведено необхідність активізації подальших наукових пошуків щодо процесу формування спеціальних компетентностей у магістрів військово-соціального управління.

Ключові слова: вищий навчальний заклад військового профілю, компетентність, магістр військово-соціального управління, педагогіка вищої школи, педагогічна компетентність, професійна підготовка.

В работе рассматриваются вопросы профессиональной подготовки магистров военно-социального управления к педагогической деятельности. Акцентируется внимание на формировании педагогической компетентности как составляющей части подготовки магистра в рамках компетентностной модели. Предложены специальные учебные дисциплины.

плины для преподавания в магистратуре высших учебных учреждений военного профиля. На основе анализа значительного количества научных работ доказана необходимость активизации дальнейших научных поисков в процессе формирования специальных компетентностей у магистров военно-социального управления.

Ключевые слова: высшее учебное учреждение военного профиля, компетентность, магистр военно-социального управления, педагогика высшей школы, педагогическая компетентность, профессиональная подготовка.

The present article focuses on issues of professional preparatory training to the educational activity of military and social management magisters. The emphasis is on forming pedagogical competency, which is a component of professionally train magisters within the framework of the competence-based model. It has been recommended to teach special courses within the framework of Masters program in military higher educational establishments. On the basis of a considerable body of research work, it has been proved that it is necessary to hold on a further scientific inquiry concerning the process of forming special competencies of military and social management magisters.

Key words: military higher education establishment, competency, magister of military and social management, higher school pedagogics, pedagogical competency, professional training.

Актуальність дослідження і постановка проблеми. Поліпшення якості вищої освіти військового спрямування є нагальною потребою сьогодення. Перехід вищих навчальних закладів військового профілю (ВВНЗ) до дворівневої системи організації навчання згідно з положеннями Болонського процесу стимулював процес розробки технологій професійної підготовки майбутніх фахівців. Водночас розвиток підготовчої магистратури актуалізував питання формування у випускників ряду компетентностей, з-поміж яких – спроможність викладати у вищій школі. Педагогічна компетентність є сьогодні складовою інтегральної компетентності випускника магистратури. Вона є актуальною також у контексті соціально-гуманітарної роботи майбутнього офіцера з особовим складом. У зв'язку з цим набула актуальності проблема методології педагогічної підготовки магістра у ВВНЗ.

Загалом формування педагогічної компетентності у фахівців непедагогічних спеціальностей є складовою педагогічної освіти, яку В. Кремень пов'язує з новими цивілізаційними викликами до людини. Він стверджує про досягнення єдиної мети – підвищення якості національної освіти та забезпечення підготовки людини до життя у ХХІ столітті [9, с. 104-105].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Специфіку підготовки майбутніх офіцерів в умовах вищого навчального закладу військового спрямування розглядали в своїх роботах В. Андросюк, О. Бойко, І. Грязнов, О. Євсюков, Т. Ісаєнко, О. Кириченко, Д. Коваленко, Ю. Красильник, Н. Логінова, О. Марченко, О. Мацюк, Ю. Назаров, М. Нецадий, Л. Олійник, І. Радванський, В. Ройлян, С. Совва, В. Соколовський, Г. Сорокіна, А. Черкашин, І. Чистовська, В. Шемчук, Г. Яворська, В. Ягупов та ін.

О. Л. Гапеев зазначає, що головною метою військової освіти є розвиток здібностей та інтелек-

туально-творчого потенціалу офіцера, готового до самореалізації у військово-професійній галузі, який володіє культурою дослідження військової, професійної діяльності, конструктивно бере участь у розвитку Збройних сил та суспільства, здатен виконати бойове завдання [3].

Усебічний аналіз процесу підготовки майбутніх офіцерів в умовах магистратури свідчить, що поза увагою дослідників, за невеликим виключенням, залишилися питання теоретичних та методичних засад педагогічної підготовки магістрів у вищих навчальних закладах військового профілю в контексті вимог Болонського процесу.

В означеному контексті актуальною є точка зору Н. Рідей та інших дослідників, які вказують, що потреби інтеграції України до світового освітнього простору зумовлюють необхідність розв'язання низки проблем щодо модернізації професійної підготовки кадрів та нормативно-технічного регулювання у сфері освіти [13].

Питання професійної підготовки магістрів військово-соціального управління до педагогічної діяльності сьогодні відображене в обмеженій кількості робіт. Серед них можна назвати дисертаційне дослідження І. Чистовської щодо формування педагогічної компетентності майбутніх магістрів військового управління, в якому запропонована авторська технологія особистісно орієнтованого навчання, що сприяє формуванню педагогічної компетентності майбутніх магістрів військового управління. Проте певні положення цієї роботи потребують оновлення згідно з вимогами сучасного етапу розвитку вищої військової освіти в Україні [16]. Дисертаційне дослідження В. Соколовського висвітлює педагогічні умови формування емоційно-вольової культури майбутніх офіцерів системи МВС України в процесі професійної підготовки. Автор наголошує, що діяльність офіцерів-правоохоронців на сучасному етапі відбувається в складній політичній і соціальній обстановці, в умовах зростання потенційних загроз національній безпеці всередині держави та зовні, погіршення криміногенної ситуації, інтеграції транснаціональних злочинних угруповань, підвищення активності міжнародного тероризму, наркобізнесу, поширення незаконної міграції тощо [15].

Ю. Красильник вказує, що проблема професійної підготовки викладача ВНЗ військового профілю досліджена ще недостатньо повно. Дослідник підкреслює необхідність аналізу особливостей підготовки викладача ВНЗ військового профілю та обґрунтування провідних тенденцій сучасної вищої професійної освіти, що впливають на створення оновленої моделі вимог до формування професійних і особистісних якостей науково-педагогічного працівника ВНЗ військового профілю. Він зазначає, що підготовка офіцерів – науково-педагогічних працівників – високої культури, з розвиненим творчим мисленням, здатних ефективно вирішувати завдання щодо навчання, виховання, розвитку, психологічної підготовки слухачів (курсантів), є одним із пріоритетних завдань ВНЗ військового профілю [8].

І. Грязнов та інші дослідники, розглядаючи формування управлінської компетентності курсантів-прикордонників у процесі їх професійного становлення під час стажування в органах Державної прикордонної служби України, наголошують на необхідності особливої уваги до індивідуальності того, кого навчають, його особливостей, поступового зміщення центру психолого-педагогічних впливів від діяльній до особистісній

проблематики [4].

Загалом проблема формування педагогічної компетентності у фахівців непедагогічних спеціальностей досить широко обговорюється в науковій літературі. Л. Кліх зазначає, що для ефективного функціонування аграрних закладів освіти необхідно забезпечити підготовку кваліфікованих викладачів, які б володіли не лише сучасними педагогічними технологіями, а й технологіями за спеціальністю. Автор наголошує на необхідності підготовки магістрів певного професійного спрямування і за спеціальностями у галузі знань «Специфічні категорії»: «Педагогіка вищої школи» [6].

М. Корман, розглядаючи розвиток професійної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей, стверджує, що викладачу ВЗ потрібно володіти неабиякою педагогічною майстерністю, щоб розкрити привабливість обраної ними професії, привити бажання здобути якомога більше професійних знань, умінь і навиків [7].

Аналогічну точку зору висловлює Л. Лебедик, висвітлюючи принципи педагогічної підготовки майбутніх магістрів економіки як викладачів вищої школи [10].

Таким чином, слід підкреслити, що необхідність формування педагогічної компетентності у представників непедагогічних спеціальностей визнається більшістю науковців. Разом із тим, аналіз наукових праць свідчить про суттєву обмеженість банку педагогічних технологій щодо формування такої компетентності. Більшість існуючих розробок зорієнтовані на підготовку фахівців у системі вищої педагогічної освіти. Крім того, фахівці в галузі вищої військової освіти наголошують на наявності відповідної специфіки підготовки у ВВНЗ, у тому числі педагогічної. У зв'язку з цим предметне поле дослідження сьогодні потребує додаткового вивчення.

Зважаючи на викладене вище, **метою цієї роботи** є висвітлення специфіки професійної підготовки магістрів військово-соціального управління до педагогічної діяльності в умовах реалізації компетентнісної парадигми.

Виклад основного матеріалу. Реалії сьогодення, в тому числі введення в дію Закону України «Про вищу освіту» та низки підзаконних актів, актуалізували проблему оновлення змісту вищої військової освіти. Ю. Красильник вважає, що надзвичайно актуальним у системі освіти, в тому числі військової освіти, є завдання щодо створення умов для ефективного використання навчально-методичного і наукового потенціалу вищих військових закладів (ВВЗО), які здійснюють підготовку науково-педагогічних працівників, оновлення змісту освіти та навчання, запровадження інноваційних педагогічних технологій. Він стверджує, що ефективність удосконалення підготовки викладача ВВЗО значно зростає при виконанні таких умов:

- зміни філософії навчання та викладання, тобто переходу від стратегії викладання до стратегії навчання, до використання педагогічних технологій, спрямованих на заохочення, до набуття самостійних знань та наукових досліджень майбутніми викладачами ВВЗО;

- упровадження чіткої системи критеріїв оцінювання знань та умінь майбутніх викладачів ВВЗО;

- формуванні механізмів залучення науково-педагогічних працівників та майбутніх викладачів ВВЗО до обговорення та реформування вищої освіти в контексті Болонських вимог [8].

Ключовим у зазначеному процесі є сформованість у випускників магістратури ВВНЗ педагогічної компетентності. Розглядаючи шляхи вдосконалення професійної підготовки магістрів військово-соціального управління, слід навести точку зору Л. Кліх щодо формування магістерських програм у межах відповідних спеціальностей, які визначаються:

- сферою майбутнього працевлаштування випускників магістерських програм: виробничою, дослідницькою, педагогічною, експертно-контрольною, управлінською;

- конкретним змістом діяльності фахівця в кожній із зазначених сфер.

Дослідниця зазначає, що перехід вищої школи до ступеневої системи освіти передбачає оновлення змісту професійної підготовки всіх кваліфікаційних рівнів, у том числі й магістрів. Л. Кліх наголошує, що проблема формування і реалізації сучасних магістерських програм, навчання за якими забезпечить якісну підготовку майбутніх фахівців до професійної діяльності, є недостатньо розробленою у вищій освіті [6].

Розгляд діючих навчальних планів магістратури (на прикладі Національної академії Національної гвардії України) свідчить, що тільки на гуманітарному та інженерно-технічному факультетах передбачено викладання педагогіки вищої школи – 54 години при загальному навантаженні 1836 годин. На інших факультетах (інженерно-технічному, командно-штабному та ін.) зазначений предмет взагалі відсутній. Крім того, загальною кількістю навчальних годин у магістратурі потребує приведення у відповідність до вимог Закону України «Про вищу освіту» [1].

У навчальних планах підготовки спеціаліста, що на сьогодні є морально застарілими, передбачається викладання військової педагогіки (90 годин) у нормативній частині навчального плану. У варіативній частині навчального плану передбачено предмет «Основи психології управління та соціальної педагогіки» (72 години). Із позицій компетентнісного підходу, це не досить коректно, адже компетентності, які повинні бути сформовані, належать до різних напрямів психології та педагогіки. Тобто поєднувати їх формування при викладанні одного предмета не доцільно.

Таким чином, випускники магістратури не отримують знань щодо історії розвитку педагогіки вищої школи, методики викладання у ВВНЗ, застосування інноваційних освітніх технологій, особливостей індивідуального практико-орієнтованого навчання. Незначна увага приділяється практичній складовій формування педагогічної компетентності, застосуванню технологій оцінювання якості вищої освіти, проведенню педагогічних досліджень тощо.

Актуальним у цьому контексті є дослідження Л. Рибалко [12, с. 29]. Базуючись на його результатах, можна стверджувати, що до змісту педагогічної компетентності майбутнього офіцера слід віднести такі складові:

- базові знання про історію педагогіки як науки;
- базові знання про основні напрямки теоретичних досліджень та практичні проблеми педагогіки, що постають перед майбутнім офіцером у процесі його діяльності;
- володіння базовими поняттями педагогічної науки;
- знання про основних представників педагогічної науки, про суть їх досліджень і внесок у науку;
- знання основних технологічних процесів і

дослідницьких процедур, що використовуються фахівцями у сфері педагогіки [12, с. 40]

Розглядаючи професійну підготовку магістрів військово-соціального управління до педагогічної діяльності, слід погодитися із Т. Боровою, що вже на першому ступені вищої освіти (бакалавр) усі необхідні для конкретної професії універсальні компетенції повинні бути сформовані, на відміну від спеціальних (професійних) умінь і навичок [2, с. 114-115]. Саме до таких спеціальних компетентностей і відноситься педагогічна компетентність, а тому акцент на її формуванні потрібно робити саме в процесі магістерської підготовки.

На нашу думку, сьогодні існує протиріччя між необхідністю формування сучасної компетентнісної моделі випускника магістратури військово-соціального управління і розумінням науково-педагогічними працівниками ВВНЗ переліку спеціальних компетентностей, що повинні входити до її складу. Крім того, значна частина викладачів має різні погляди на трактування понять «компетенція» і «компетентність», що ускладнює реалізацію запровадження компетентнісного підходу в діяльність магістратури ВВНЗ на практиці. Тобто очевидно є необхідність паралельної реалізації двох взаємопов'язаних процесів: розроблення технологій формування спеціальних компетентностей в умовах магістратури військово-соціального управління (в нашому контексті педагогічної компетентності) і підвищення кваліфікації викладачів ВВНЗ щодо спроможності застосовувати ці технології.

Представлену вище думку підтверджує І. Грязнов, який зауважує, що навчально-виховний процес у ВВНЗ залежить від безлічі чинників, що підлягають урахуванню при формуванні майбутніх офіцерів і які багато в чому визначають успішність навчання та виховання. Одним із них є підготовленість командного та науково-педагогічного складу. Активізувати найбільш розвинені сторони слухача (як індивідуальності, так і суб'єкта діяльності) може тільки викладач ВВНЗ, який повною мірою володіє педагогічною компетентністю [4]. Тому, безперечно, формування педагогічної компетентності в умовах магістратури набуває своєї актуальності.

Педагогічна компетентність випускника магістратури ВВНЗ є складним поняттям. Наприклад,

І. Чистовська визначає її як інтегративну властивість особистості, яка включає сукупність знань, навичок, умінь у психолого-педагогічній галузі, здатність впливати на процес розвитку і саморозвитку соціально-ціннісних характеристик особистості військовослужбовців, дозволяє виконувати соціально-ціннісні функції у військовому колективі, попереджувати й усувати прояви негативної поведінки підлеглих. Структура педагогічної компетентності майбутніх магістрів військового управління вона вважає єдністю чотирьох компонентів: мотиваційно-ціннісного, когнітивного, комунікативного і рефлексивного [16].

У цьому контексті К. Дубовий наголошує на необхідності формування базових педагогічних умінь, зокрема створення в аудиторії доброзичливої атмосфери та розуміння проблем своїх вихованців, які й забезпечують ефективність педагогічного процесу. Як відомо, ці вміння, як комунікативні, так і гностичні, входять до переліку найважливіших педагогічних умінь [5].

Важливою складовою професійної підготовки магістрів військово-соціального управління до педагогічної діяльності є створення методик вимірювання сформованості їх педагогічної компетентності. Сьогодні в цьому напрямі працюють не так багато дослідників. Більше уваги приділяється процедурам вимірювання інших спеціальних компетентностей. Так, наприклад, С. Совва на основі аналізу психолого-педагогічної літератури, практики професійної підготовки офіцерів-прикордонників виділяє такі критерії оцінки рівня сформованості їх міжнародної правової культури: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-інформаційний, діяльнісно-поведінковий, морально-особистісний та оцінно-рефлексивний [14]. Аналогічні питання розглядає Н. Логінова, визначаючи компоненти формування професійної компетентності курсантів-прикордонників у процесі вивчення юридичних дисциплін [11].

Виходячи з викладеного вище, вважаємо за доцільне внести до варіативної складової навчальних планів магістратури військово-соціального управління низку навчальних дисциплін, які дозволять підготувати випускників до педагогічної діяльності (див. табл. 1). Як видно з таблиці, вони передбачають усього 7 кредитів (210 годин), що становить близько 8 % навчального часу.

Таблиця 1

Дисципліни педагогічного спрямування в підготовці магістрів військово-соціального управління (варіативна складова) (проект)

Найменування навчальної дисципліни	Кількість кредитів	Кількість навчальних годин				Самостійна робота	
		Усього годин	Аудиторні заняття				
			Л	П	С		Усього
Основи педагогіки вищої школи	3	90	20	—	20	40	50
Методика викладання у вищій школі	2	60	10	20	—	30	30
Управління якістю освіти у ВВНЗ	2	60	10	10	—	20	40

Дисципліна «Основи педагогіки вищої школи» надає базові знання для формування педагогічної компетентності. Саме тут слухачі знайомляться з історією педагогіки як науки, основами дидактики, теорії виховання, отримують знання з організації методичної роботи, методики проведення педагогічних досліджень. Одним із головних завдань викладача в цей період є подолання упередження щодо необхідності вивчення педагогіки, яке має місце у частини слухачів магістратури. Потрібно сформулювати у них чіткі мотиви на вивчення цієї дисципліни, яка є своєрідним інструментом передачі знань майбутнім поколінням. Це є можливим завдяки підготовці індивідуальних творчих завдань, особливо з історії педагогіки; розгляду проблеми через постаті видатних особистостей (М. Пирогов, М. Корф, К. Ушинський, А. Макаренко, В. Сухомлинський та ін.), ознайомлення з їх працями в першоджерелах, що суттєво впливає на світогляд майбутнього офіцера, а відповідно, підвищує його мотивацію до навчання.

Навчальна дисципліна «Методика викладання у вищій школі» є найбільш практико-орієнтованою дисципліною і передбачає значну кількість практичних занять. У процесі її викладання слухачі повинні в повному обсязі вивчити нормативні вимоги до проведення занять, ознайомитися з документацією викладача вищої школи і порядком її ведення, розібратися у «Нормах часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів», навчитися формувати навчально-методичні комплекси з дисципліни, включаючи робочі навчальні плани дисципліни тощо. Разом із тим, одним із найбільш важливих завдань, що реалізуються під час проведення практичних занять, є спроможність підготувати і провести основні види занять, що передбачені у вищій школі. Досвід показує, що значна кількість слухачів мають суттєві проблеми в роботі з аудиторією у зв'язку з обмеженістю як методичних, так і фактичних знань щодо викладання навчальних дисциплін. Крім того, зважаючи на специфіку подальшої професійної діяльності магістрів військово-соціального управління, необхідно формувати у них певні навички щодо роботи з особовим складом військових формувань.

Уведення дисципліни «Управління якістю освіти у ВВНЗ» дозволить ознайомити слухачів із сучасними підходами до моніторингу якості вищої освіти, основами теорії педагогічного оцінювання. Слухачі також зможуть розглянути нормативні документи, що регламентують відповідні процеси у ВНЗ. Корисним є також ознайомлення з відповідним світовим досвідом. Позитивним у процесі формування педагогічної компетентності у магістрів військово-соціального управління є погляд на організацію навчально-виховного процесу з управлінських позицій.

Зважаючи на вищевикладене, можна зробити наступні **висновки**:

1. Професійна підготовка магістрів військово-соціального управління до педагогічної діяльності потребує створення компетентної моделі магістра з чітким висвітленням тих загальних і спеціальних компетентностей, які повинні бути сформовані.

2. Педагогічна компетентність – спеціальна компетентність магістра військово-соціального

управління. Її формування потребує створення відповідних педагогічних технологій, які відображують вимоги поточного моменту в розвитку вищої військової освіти в Україні.

3. Принципового перегляду потребують навчальні плани підготовки в магістратурі ВВНЗ. Їх варіативна частина повинна чітко відображати навчальні дисципліни, спрямовані на формування тієї чи іншої спеціальної компетентності (в тому числі й педагогічної).

4. Педагогічна компетентність магістра військово-соціального управління повинна бути структурована у двох основних напрямках: викладання у ВВНЗ і робота з особовим складом збройних сил та інших військових формувань.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в розробці методики вимірювання рівня сформованості педагогічної компетентності у магістрів військово-соціального управління на засадах кваліметричного підходу. Крім того, потребує доопрацювання зміст навчальних дисциплін, у межах яких формується педагогічна компетентність слухачів ВВНЗ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01 липня 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>.
2. Борова Т. А. Теоретичні засади адаптивного управління професійним розвитком науково-педагогічних працівників вищого навчального закладу : [монографія] / Т. А. Борова. – Х. : СМІТ, 2011. – 384 с.
3. Гапеев О. Л. Підготовка військових фахівців у Збройних силах Республіки Білорусь / О. Л. Гапеев // Вісник Національного університету оборони України. : зб. наук. пр. – К. : НУОУ, 2011. – Вип. 4 (23). – С. 27-32.
4. Грязнов І. О. М. Формування управлінської компетентності курсантів-прикордонників у процесі їх професійного становлення під час стажування в органах Державної прикордонної служби України / І. О. Грязнов, Ю. А. Юрченко, Н. М. Усачик // Збірник наукових праць № 55 / Державна прикордонна служба ; Національна академія Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького. – Хмельницький : НАДПСУ, 2010. – С. 24-28. – (Серія «Педагогічні та психологічні науки»).
5. Дубовий К. В. Психологічні особливості реалізації індивідуального стилю педагогічної діяльності викладача іноземних мов вищого навчального закладу / К. В. Дубовий // Вісник Національного університету оборони України : зб. наук. пр. – К. : НУОУ, 2011. – Вип. 5 (24). – С. 33-37.
6. Кліх Л. Орієнтація підготовки магістрів на сферу працевлаштування / Л. Кліх // Вища школа. – 2014. – № 8 (121). – С. 27-35.
7. Корман М. М. Розвиток професійної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей / М. М. Корман // Вісник Національного університету оборони України : зб. наук. пр. – К. : НУОУ, 2011. – Вип. 5 (24). – С. 166-172.
8. Красильник Ю. С. Професійна підготовка викладача вищого закладу освіти як педагогічна проблема [Електронний ресурс] / Ю. С. Красиль-

ник. – Режим доступу : http://novyn.kpi.ua/2007-3-2/11_Krasilnik.pdf.

9. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2005. – 448 с.

10. Лебедик Л. Принципи педагогічної підготовки майбутніх магістрів економіки як викладачів вищої школи [Електронний ресурс] / Л. Лебедик // Вісник Львів. ун-ту. – 2009. – Вип. 25. – Ч. 3. – С. 183-190. – Режим доступу : http://www.lnu.edu.ua/Pedagogika/periodic/visnyk/25_3/22_lebedyk.pdf. – (Серія педагогічна).

11. Логінова Н. М. Обґрунтування компонентів формування професійної компетентності у курсантів-прикордонників у процесі вивчення юридичних дисциплін / Н. М. Логінова // Збірник наукових праць № 55 / Державна прикордонна служба ; Національна академія Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького. – Хмельницький : НАДПСУ, 2010. – С. 61-65. – (Серія «Педагогічні та психологічні науки»).

12. Рибалко Л. С. Формування професійних компетенцій перекладачів технічної літератури із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій : [монографія] / Л. С. Рибалко, Є. В. Пизіна. – Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2014. – 181 с.

13. Рідей Н. Структурно-порівняльний аналіз

змісту стандартів з управління якістю освіти в Україні та США / Н. Рідей, С. Паламарчук, Д. Шофолов, А. Ільчук // Освіт і управління. – 2012. – Т. 15. – № 2-3. – С. 201-300.

14. Совва С. М. Критерії, показники та рівні сформованості міжнародної правової культури курсантів / С. М. Совва // Збірник наукових праць № 55 / Державна прикордонна служба ; Національна академія Державної прикордонної служби України імені Б. Хмельницького. – Хмельницький : НАДПСУ, 2010. – С. 108-111. – (Серія «Педагогічні та психологічні науки»).

15. Соколовський В. В. Педагогічні умови формування емоційно-вольової культури майбутніх офіцерів системи МВС України у процесі професійної підготовки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 / В. В. Соколовський ; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2014. – 20 с.

16. Чистовська І. П. Формування педагогічної компетентності майбутніх магістрів військового управління : дис. ...канд. пед. наук : 13.00.04 / І. П. Чистовська ; Національна академія оборони України. – К., 2006. – 226 с.

Дата надходження до редакції: 09.04.2015 р.

УДК 373.6

Надія ТКАЧУК,

кандидат педагогічних наук,
завідувач науково-дослідної лабораторії
освітніх інновацій та координації діяльності РМК (ММК)
Волинського ІППО

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ В КОНТЕКСТІ ПРОВІДНИХ ПІДХОДІВ НОВОГО ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ

У статті розкрито важливість урахування ідей провідних методологічних підходів в організації профільного навчання в старшій школі. Акцентовано увагу на важливості практичної реалізації діяльнісного, компетентнісного та особистісно зорієнтованого підходів у забезпеченні профільної спрямованості навчання. Запропоновано окремі висновки щодо вибору технологій навчання в профільних класах.

Ключові слова: підхід, державний стандарт, профільне навчання, діяльнісний підхід, компетентнісний підхід, особистісно зорієнтований підхід.

В статті раскрыта важность учета идей ведущих методологических подходов в организации профильной учебы в старшей школе. Акцентировано внимание на важности практической реализации деятельностного, компетентностного и личностно ориентированного подходов в обеспечении профиль-

ной направленности учебы. Предложены отдельные выводы относительно выбора технологий учебы в профильных классах.

Ключевые слова: подход, государственный стандарт, профильная учеба, деятельностный подход, компетентностный подход, личностно ориентированный подход.

The article deals with the importance of the leading methodological approaches at subject oriented education of high school. It is focused on the importance of practical realization of the active, competence based and learner oriented approaches to provide a subject orientation of education. Some conclusions concerning choosing of educational technologies at subject oriented classes are offered.

Key words: approach, the State Standard, subject oriented education, active approach, competence based approach, learner oriented approach.